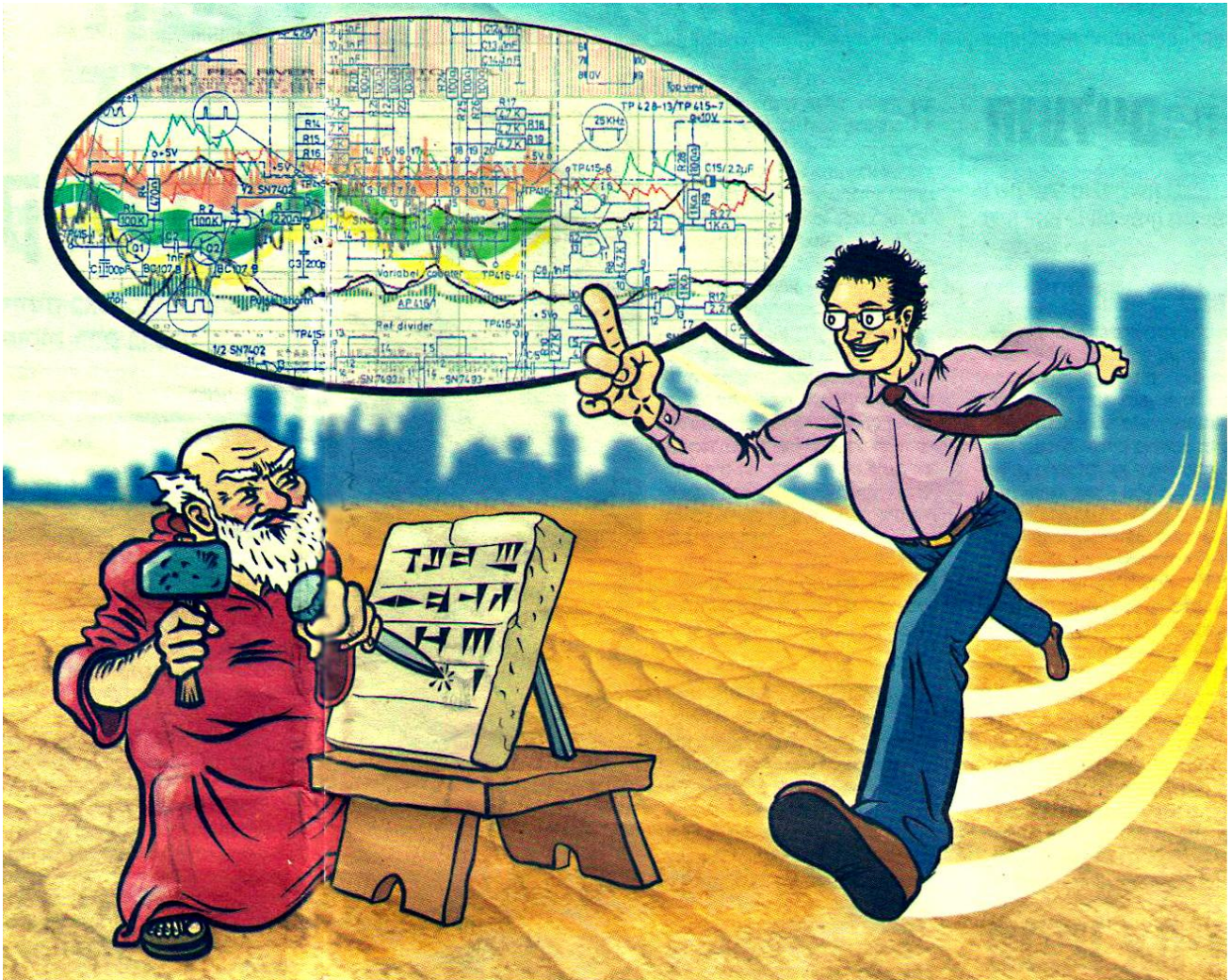

דרוש פטנט

המצאתם מכונית שנוסעת על פטל? מצאתם את הנוסחה לקפה של מתקרר? כדי לרשום את הפטנט שלכם תיאלצו לעבור דרך ייסורים שמתחילה במשרד קטן שירושלים ונגמרת בשנים ארוכות של המתנה. ברשות הפטנטים מבטיחים: המצב ישתנה עד סוף השנה

מאת גיל קליאן

יצטרכו לעבור במשרד הפטנטים ולרשום פטנט. רישום פטנט מעניק לממציא את הזכות לבלעדיות על ההמצאה שלו למספר שנים. הזכות הזאת מוענקת על ידי המדינה בה נרשם הפטנט. ומה המדינה מקבלת

הראש היהודי, וגם הישראלי, אוהב מאוד להמציא פטנטים. בין אם מדובר בעובדי היי-טק שהמציאו את הסטארט אפ הבא, או באינסטלטור שהמציא את הדרך הטובה ביותר בעולם לתקן סתימות, כל אלה

ומה קורה אם מגישים פטנט? בארץ, תכוננו להתחיל למלא ניירות. בארה"ב ואירופה, הגשת פטנט מתבצעת דרך האינטרנט. כמו כן, ברגע שממציא מגיש פטנט, הוא כבר זוכה לסוג של הגנה. כלומר, מרגע הגשת הפטנט נחסמת האפשרות בפני כל ממציא אחר להגיש את אותו הפטנט באותה מדינה. משום כך חשוב מאוד לחשוף גם את הפטנטים המוגשים לאישור. בארץ, ניחשתם נכון, מפורסמת רק כותרת הבקשה, הממציא והבעלות על הבקשה. בארה"ב ובאירופה ניתן לחשוף את כל הפרטים, כולל הטקסט המלא המתאר את ההמצאה. כך, באמצעות צורת ההגשה של הארץ, יכולים ממציאים להסתיר פטנטים עד אישורם.

וכמה זמן לוקח לאשר פטנט? גם כאן מדובר בעניין של גיאוגרפיה. בארה"ב זה לוקח בין שנתיים ל – 4 שנים. באירופה, בין שנה וחצי ל – 3 שנים (נתון ממוצע של מדינות האיחוד). בארץ אישור פטנט לוקח בין 4 ל – 7 שנים. משרד הפטנטים הישראלי סובל כבר שנים ארוכות ממחסור בכוח אדם מיומן, במיוחד בנושאים הדורשים הבנה מדעית עמוקה כמו ביוטכנולוגיה והנדסה גנטית – תחומים שרק הולכים ומתפתחים בארץ.

בתחילת 2006 הודיע משרד המשפטים על הקמת רשות הפטנטים בישראל. אותה רשות הוקמה במקום האגף לפטנטים, מדגמים וסימני מסחר שהיה קיים עד אז בתוך משרד המשפטים. המטרה במהלך, שהתבצע לפי מודל שיושם בהצלחה בשירות הציבורי הבריטי, הייתה להפוך את משרד הפטנטים לגוף עצמאי העומד ביעדים וכל מטרתה היא לשרת את הציבור בישראל. כעת נראה כי מאז אכן היו התקדמויות במצב משרד הפטנטים (כמו המעבר מתיקיות נייר ל – 2 מחשבים, או פתיחת קורס צוערים להכשרה של עשרות בודקי פטנטים נוספים שיפחיתו את זמן ההמתנה), אבל הדרך ליישור קו עם העולם נראית ארוכה.

"אנחנו באמצע תהליך"

ומה כל זה עושה לתעשיית רושמי הפטנטים הישראליים? ישראל טיטו, מנכ"ל ניוטון חיפוש פטנטים, הוא אחד הגורמים שיותר מושפעים מהמצב הנוכחי. הסיבה: חברת ניוטון עובדת במודל לפיו רק אם היא מוצאת שהצעת הפטנט נרשמה כבר היא מקבלת תשלום. השירות של החברה נועד למעשה לסייע לממציאים לפסול פטנטים לפני המשך תהליך הרישום. כך, ככל שניוטון מוצאת את הפטנט מהר יותר, היא מקבלת את הכסף שלה מהר יותר. כאשר החברה לא מוצאת פטנט כלל, היא לא מקבלת גרוש.

בארה"ב ובאירופה השגת פטנט מתבצעת על גבי האינטרנט. כמו כן, ברגע שהממציא מגיש פטנט, הוא כבר זוכה לסוג של הגנה. כלומר, מרגע הגשת הפטנט נחסמת האפשרות בפני כל ממציא אחר להגיש את אותו פטנט באותה מדינה

מזה שהיא נותנת בלעדיות לממציא. ולמעשה יוצרת מונופול חדש? היא מקבלת את הפרטים של ההמצאה של אותו ממציא, וחושפת אותו לכולם. ככה, מדענים אחרים יכולים ללמוד מההמצאה, ולהמשיך לקדם את האנושות בדרכים שלהם, גם על בסיס אותה המצאה של אותו ממציא.

העסקה כאן ברורה. הממציא מקבל הגנה על ההמצאה שלו, והמדינה מקבלת את המידע על מנת שתוכל לפרסם אותו לכולם.

עם התקדמות מהפיכת האינטרנט, התקדמו איתה גם משרדי הפטנטים בכל העולם. כיום, באירופה ובארה"ב ובמדינות רבות נוספות ניתן לראות את כל מאגר הפטנטים מכל הזמנים בצורה מקוננת ונגישה על גבי האינטרנט. זה מקל גם על הממציאים – שיכולים לחפש אם מישהו כבר רשם קודם את הרעיון שלהם. אבל, בדיקת "ידיעות אחרונות" מעלה, כי מה שמציעים בכל העולם לרושמי הפטנטים, פשוט לא קיים בישראל.

המהפכה הדיגיטלית עדיין לא הגיעה למשרד הפטנטים הישראלי. עד לפני זמן לא רב, האפשרות היחידה לבדוק אם פטנט נרשם בישראל או לא הייתה להגיע למשרד הפטנטים בירושלים, ולנבור באלפי תיקיות נייר המונחות על מדפים ארוכים. באחרונה אמנם הושלם פרויקט גדול לסריקה של התיקים – אך מידע זה מוצע רק ב- 2 עמדות מחשב הנמצאות ליד אותן תיקיות נייר, ואינו נגיש מרחוק. כלומר, כדי לבדוק פטנט עדיין צריך להגיע לירושלים ופשוט לחפש בעמדת מחשב. בנוסף, החיפוש נעשה רק בכותרות של תיקי הפטנט. הטקסט הסרוק אינו ניתן לחיפוש על פי מילות מפתח. אם מחפש הפטנט יודע שהפטנט קיים ומכיר את הפרטים שלו,

"במדינה של מלחמות, שרבים בה על תקציבי ביטחון מול תקציבי חינוך ובריאות, לבוא לאגף התקציבים במשרד האוצר ולהסביר לו את החשיבות של העברת תקציב למשרד הפטנטים זו עבודה מאוד לא פשוטה"

הוא יכול לבקש משלוח של התיק הסרוק באמצעות דואר אלקטרוני – תמורת אגרה של 39 שקלים.

לא זמין באינטרנט

בארה"ב ובאירופה קיים מאגר פטנטים מקוון באמצעות האינטרנט. כל אחד, מכל מחשב, בכל מקום, יכול לבדוק בחיפוש טקסט מלא אם הפטנט שלו כבר קיים במדינות אלה – וזה לא עולה לו כלום. במדינות אלה גם קיים שיתוף פעולה עם ספקים פרטיים להפצת מאגרים של פטנטים, והכול מתוך הבנה כי האינטרס הציבורי הוא שהפטנטים יהיו נגישים בצורה נוחה לכמה שיותר אנשים. בארה"ב ניתן לחפש במאגרי הפטנטים של המדינה עד פטנטים שנרשמו 1790, הצורה נוחה וחינמית.

שנתיים. אנחנו רוצים להגיע בפטנטים לזמן בדיקה של שנה וחצי. כיום, זמן הבדיקה מאוד תלוי בתחום שבו הוגש הפטנט. יש פיגורים של 3 – 4 שנים, ובתחומים מאוד ספציפיים, כמו הנדסה גנטית – זה יותר. אנחנו מקצים לשם משאבים וגייסנו שם אנשים. אנחנו הצלחנו במהלכים גדולים למרות שהמדינה הקפיאה לנו את התקנים".

איך הגענו למצב הזה?

נראה כי השאלה הגדולה באמת היא איך הגענו למצב הזה. גם אם כיום מתבצעת עבודה מאומצת ברשות הפטנטים ואו טו טו אנחנו מקבלים אתר אינטרנט המציע את כל מה שמציעים לציבור בכל מדינה מערבית אחרת – למה זה לא קרה עד עכשיו? מדוע צריך להמתין לפיגורים אדירים כאלה מול העולם כדי לעשות משהו? ההסבר של נועם לכך פשוט:

"עבודת סריקה של פטנטים מ-1922 זו עבודה עצומה שדורשת תקציב וכוח אדם. לישראל לעולם לא יהיה את המשאבים של ארה"ב. בארה"ב יש תקציב של 1.5 מיליארד דולר שמאושר על ידי הנשיא למשרד הפטנטים. יש להם אלפי בוחנים, סדר גודל של 10 – 15 אלף. משרדי הפטנטים שם זו עיר שלמה. היום אנחנו 120 איש במשרד, וצפויים לקבל עוד 20. למרות שאנחנו לא ארצות הברית, אנחנו עושים דברים קרובים אליהם. גם אם יש להם יותר פטנטים, המשאבים שמגיעים אליהם אחרים לחלוטין מהמשאבים שמגיעים אלינו. אחרי הכל, במדינה של מלחמות, שרבים בה על תקציבי ביטחון מול תקציבי חינוך ובריאות, לבוא לאגף התקציבים במשרד האוצר ולהסביר לו את החשיבות של העברת תקציב למשרד הפטנטים זו עבודה מאוד לא פשוטה".

לדברי טויטו, "ישראל היא מהמדינות המתקדמות ביותר בתחום רישום הפטנטים ובכל זאת, עדיין אין לה מאגר פטנטים מקוון. באירופה, בארה"ב ואף במזרח מאגרי הפטנטים נגישים באינטרנט דרך ממשקים נוחים מאוד. אנחנו למשל פיתחנו סרגל כלים חינוכי בו קיימת פונקציה לחיפוש לפי מילות מפתח במאגר וירטואלי, לכאורה ישראלי, הכולל פטנטים שאמנם נרשמו בחו"ל אך מקורם בישראל. אנחנו נהיה הראשונים לברך על הקמת מאגר פטנטים ישראלי מקוון".

אז החלטנו להפנות את השאלות הקשות לד"ר נועם, ראש רשות הפטנטים, ולדבריו, עד סוף השנה צפויים 2 המחשבים ברשות הפטנטים להציג את המידע השמור בהם על גבי האינטרנט בצורה גלויה ופתוחה לכולם. נועם אומר כי פשוט הפנינו אליו את השאלות באמצע תהליך השיפור במאגר הפטנטים. "לקראת סוף 2006 אנחנו סיימנו בהצלחה פרויקט של סריקת כל הפטנטים הישראליים, של מעל 100 אלף תיקי פטנטים. היום אנחנו בשלב ביניים. זה לא שלב סופי. זה אמצע תהליך. בגלל שזה שלב ביניים אנחנו כבר מאפשרים נגישות לחומר הנסרק באמצעות עמדות מחשב".

למה רק באמצעות 2 עמדות הנמצאות בירושלים?

"כמות הקהל שבא אלינו זה לא הכמות שמגיעה לרישוי הרכב. באים 10-3 אנשים ביום. אין תורים ליד העמדות. אין בעיות. עמדות המחשב בספריה לא עולות כסף".

למה משלוח של קובץ פטנט באמצעות דואר אלקטרוני עולה כסף?

"מדובר בסכום סמלי ביותר של 39 שקל לקובץ, ואנחנו שוקלים גם לוותר על הסכום הסמלי הזה. באמצעות אתר האינטרנט לא ייגבה תשלום בכלל".

למה רשות הפטנטים לא מאפשרת צפייה מלאה בבקשות פטנט שטרם הוגשו?

"יש כוונה לתקן את חוק הפטנטים, שיאפשר פרסום מלא של הפטנט טרם קבלתו. יש צוות שעובד על זה. אנחנו מעבירים את זה בקרוב לחקיקה דרך משרד הפטנטים".

מדוע קיים תור ארוך כל כך לבדיקת פטנט?

"הפיגור נעצר ואני בטוח שהגענו לנקודה שהתחלנו לצמצם את התור. ברשות הפטנטים, כמו בכל מוסדות שירות המדינה, הייתה הקפאה של התקנים לעובדים במשך תקופה ארוכה. כלומר, עובדים פרשו ולא התקבלו אחרים בגלל מדיניות של נציבות שירות המדינה. יחד עם משרד המשפטים החלטנו להפוך את לשכת הפטנטים לסוכנות ניהול במתכונת הבריטית. באותה הזדמנות הכפלנו את מספר הבוחנים מ-30 ל-60, ופתחנו קורס צוערים לבוחני פטנטים, קורס של